

sinceritatea exegetului, care prin provocările sale nu face decât să ne îndemne la o lectură mai atentă a textelor importante, condamnate poate prea devreme la... clasicitate.

Grigurcu merită apreciat și pentru faptul că a rămas unul dintre puținii critici din generația veche care nu și-au trădat meseria: își publică săptămânal cronicile de carte, nu doar în *România literară*, ci și în multe alte reviste de cultură, mai mult sau mai puțin cunoscute,

descifrând, cu o minuțiozitate și o acribie rar întâlnite, sensurile profunde ale fiecărei cărți proaspăt (re)descoperite.

De factură călinesciană, criticul preferă o frază bombastică, frumos stilizată, cu multe metafore și neologisme, care amintește în alt plan de arhitectura barocă.

La celălalt capăt, creația lirică a poetului ascunde un vers „cumin-te”, concis, care închide în sine un conglomerat de idei și emoții („A te

privi pe tine însuși e-o armă/ a privi pe altul e-o dezarmare/ a nu privi deloc e-o germinație.”).

Deși în multe dintre poeziile sale Gheorghe Grigurcu își cântă în *do minor* tristețea, durerea și singurătatea, pe care le împărtășește în exclusivitate cu câinele său fidel Roky, prin felul său neastâmpărat de a fi el rămâne până la urmă scriitorul care *Salută viața*, ca un bătrân romantic nevindecat. Care țintește mereu înălțimile. 🐾

GHEORGHE GRIGURCU

Basarabia mea *de inimă*

Pentru cei care nu știu, precizez că sunt originar din Basarabia și anume din Soroca, oraș pe malul Nistrului, străjuit de o cetate a voievozilor Moldovei. Astfel încât – pentru a face o observație preliminară – din rubrica celor șase autori ce susțin tableta zilnică din prima pagină a *României libere*, doi, deci o... treime s-a întâmplat să fim basarabeni! Nu sunt mai puțin basarabean decât confratele Vitalie Ciobanu, deși împrejurările eterogene m-au determinat a-mi petrece cea mai mare parte a vieții în România, fără să fi fost vreodată cetățean sovietic. Avantaj? Dezavantaj? Depinde de interpretare. Dacă cineva ar fi înclinat a socoti demagogică ideea de dezavantaj în situația dată, i-aș mărturisi accentuat că dezrădăcinarea de meleag natal nu e o bucurie, că despărțirea pentru totdeauna de o parte din

familie nu e un prilej de entuziasm. Și aș mai adăuga ceva ce ar putea suna ca o lipsă de tact. Soarta m-a împovărat cu o nuanță de străin în ochii celor din jur, atât în România, cât și în Basarabia, pe care am revăzut-o sumar, în vara acestui an, prima oară de la război încoace... O inadaptare mi s-a inculcat în suflet, sporindu-mi simțământul de exilat multiplu pe care am fost obligat a-l încerca din fragedă pruncie până azi. De exilat în temeiul marilor rupturi ale istoriei, dar și al persecuției ideologice, aplicate personal, ambele cauzalități împletindu-se într-un nod dramatic. „O patrie se compune, afirmă scriitorul francez Ernest Renan, din morții care au întemeiat-o, ca și din cei vii care o continuă.” Pentru cel care scrie aceste rânduri, Basarabia e o patrie, în primul rând, a morților mei dragi, a părinților, bunicilor și străbunicilor mei. Eu, în locul exilului

meu dublu, istoric și particular, încă neschimbat, sunt singurul ins viu care, în raza mea existențială, o poate acum continua. Astfel se explică, poate, și o anume înclinație polemică, o îndârjire a susținerii unor principii și valori, ca o reacție de defensivă, de supraviețuire. O reacție cvasibiologică, dacă vreți, dar în veșminte morale și intelectuale. Căci, marginal, în feluritele conotații ale realului, mă simt îndemnat la o oarecare vehemență critică, la consecvență și la tenacitate (așa s-ar explica și dragostea mea pentru Transilvania, pe care am socotit-o o a doua patrie, de unde am fost de asemenea izgonit în două rânduri: în 1940 și în 1978). Nu cred a greși considerându-mă legat de linia autorilor basarabeni cu destin conflictual și condei acid, care îi cuprinde pe Hasdeu, Stere, Goma, Baconsky cel al ultimei sale etape. 🐾